

Приведем возможные направления использования технологии RFID в фармацевтической практике, в которых их применение наиболее целесообразно:

- транспортная и складская логистика для больших и разнородных партий ЛП с их локализацией;
- контроль условий хранения и транспортирования ЛП (температура, влажность и др.);
- системы контроля партий ЛП для условий (территорий) ограниченного доступа;
- защита ЛП от контрафакта в режиме реального времени.

Выводы

Внедрение RFID технологий в практическую фармацию является необходимым этапом ее дальнейшего развития. Одновременно с оптимизацией бизнес-процессов при этом обеспечивается повышение качества и эффективности предоставления населению доступа к ЛП.

RFID технологии в Украине применяются сравнительно

недавно, а следовательно нет готовых программно-инструментальных решений для их использования. В особой мере это касается существующих программных комплексов реализации и складского учета ЛП, которые не адаптированы к возможностям использования систем радиочастотной идентификации. Поэтому фармацевтической общественности необходимо инициировать создание дополнительных спецификаций требований к программным комплексам, которые используются в отрасли, с целью ускорения внедрения в практическую фармацию RFID технологий.

Список литературы

1. Жук В.А. Прошлое и настоящее в штрих-кодировании лекарственных средств / В.А. Жук, Ю.М. Пенкин // Провизор. – 2011. – Вып. 1. – С. 12–17.
2. Бельшев Д.В. Использование технологий штрих-кодирования в медицинских информационных системах / Д.В. Бельшев, Я.И. Гулиев // Программные системы: теория и приложения. – Переславль-Залесский, 2009. – С. 25.

Сведения об авторах:

Жук В.А., доцент каф. фармакоинформатики, Национальный фармацевтический университет,

E-mail: nfaunit@i.ua.

Пенкин Ю.М., д. физ.-мат. н., профессор, зав. каф. фармакоинформатики, Национальный фармацевтический университет.

Надійшла в редакцію 03.02.2014 р.

УДК 378.4:61:340.1

А. О. Каблуков, О. П. Страхова

Правова підготовка студентів у медичних ВНЗ

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: медичне право, правове навчання, медичні ВНЗ, інформаційні системи, закон, охорона здоров'я, види відповідальності, медико-правові проблеми.

Правова підготовка медичних працівників є актуальною проблемою, котру необхідно вирішувати у процесі навчання студентів у медичних вишах України. Правове навчання має стати обов'язковою складовою підготовки лікаря. Без знання правових норм, що регулюють професійну медичну діяльність, сучасний лікар не може на належному рівні виконувати свої службові обов'язки.

Правовая подготовка студентов в медицинских вузах

А. А. Каблуков, О. П. Страхова

Правовая подготовка медицинских работников является актуальной проблемой, которую необходимо решать в процессе обучения студентов в высших медицинских заведениях Украины. Правовое обучение должно стать обязательной составляющей подготовки врача. Без знания правовых норм, регулирующих профессиональную медицинскую деятельность, современный врач не может на надлежащем уровне исполнять свои служебные обязанности.

Ключевые слова: медицинское право, правовое обучение, медицинское вузы, информационные системы, закон, здравоохранение, виды ответственности, медико-правовые проблемы.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. – 2014. – № 1 (14). – С. 98–100

Legal training of students in medical schools

A. A. Kablukov, O. P. Strakhova

Legal training of medical workers is an urgent problem that must be solved in order to improve the comprehensive process of teaching students at the Ukrainian medical schools. An example of implementation the initial stage of legal training for medical students based on existing training programs, within existing departments is described in this article. The acquisition of the primary skills for students in finding and selecting the legal documents and the ability to navigate skillfully in the chosen material is the result of the introduction of legal content information systems into the studying curriculum.

Key words: medical law, legal education, medical schools, information systems, law, healthcare, types of liability, medical-legal problems.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2014; № 1 (14): 98–100

У сучасних соціально-економічних і правових умовах функціонування системи охорони здоров'я, на відміну від тієї, яку використовували раніше (розроблена під керівництвом М. Семашка), де всі питання правового регулювання брала на себе держава, завдання правової інформованості та захисту медпрацівників не вирішене і значною мірою покладене на самих медпрацівників. Отже, істотно зростають вимоги до рівня юридичної підготовки. Відносини, що складаються під час надання медичних послуг між лікувальною організацією (приватним лікарем) і пацієнтом, є особливо значущими у правовому аспекті, оскільки безпосередніми об'єктами медичного втручання є такі конституційно закріплені права людини, як життя, здоров'я, особиста фізична і психічна недоторканність. На перший план виходять питання біоетики, що включають у повсякденній медичній практиці отримання інформованої згоди пацієнтів на виконання рекомендованих медичних маніпуляцій.

Аналіз практичної діяльності медичних працівників засвідчує, що знання лікарем своїх прав і обов'язків, прав пацієнта, юридичних основ відносин «лікар–пацієнт», підстав юридичної відповідальності за професійні та посадові правопорушення сприяє забезпеченню дотримання прав і законних інтересів громадян у галузі охорони здоров'я. Отже, підвищується якість надання медичної допомоги, зменшується кількість конфліктів між медичними працівниками та пацієнтами, лікар виявляється захищеним від кримінального або цивільного переслідування.

Аналіз посадових обов'язків працівників галузі охорони здоров'я та їхньої практичної діяльності засвідчує: медичний працівник повинен володіти певними правовими знаннями, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Правове навчання має стати обов'язковою складовою підготовки лікаря. Без знання правових норм, що регулюють професійну медичну діяльність, сучасний лікар не може на належному рівні виконувати свої службові обов'язки [1].

Таких поглядів дотримуються і керівники Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства юстиції України, які на VI Всеукраїнській (V Міжнародній) науково-практичній конференції «Медичне право України: теоретико-методологічні та практичні аспекти викладання медичного права» обговорювали проблему правової підготовки медичних працівників [5]. Міністр охорони здоров'я України (2 квітня 2013 р.) у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця [3] охарактеризувала сучасне правове явище – медичне право, що синергетично поєднує освіту, законодавство, етику, які, в свою чергу, фокусують медико-правову доктрину і практику на правах людини. Вагомим кроком щодо поліпшення правової підготовки медичних працівників було б створення у вищих медичних навчальних закладах кафедр медичного права. «МОЗ буде підтримувати всі

ініціативи вищих медичних навчальних закладів про відкриття кафедр медичного права», – запевнила міністр.

Варто відзначити, що 2011 став роком навчально-методичного успіху в галузі розвитку медичного права України: затверджено типову навчальну програму з дисципліни «Медичне право України» для студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації та навчальну програму «Медичне право України» для слухачів факультетів післядипломної освіти вищих медичних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України (за ред. к. ю. н., доц. Сенюти І. та к. м. н., доц. Січкоріз Є.).

Тому питання про формування правової компетенції у студентів, які навчаються в медичному університеті [6] за напрямками підготовки лікувальна справа та фармація, треба вважати пріоритетним у системі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери охорони здоров'я.

Правову компетенцію студента-медика визначаємо як інтегральну властивість особистості, засновану на правових цінностях, що показує її здатність і готовність застосовувати систему правових знань і умінь протягом професійної медичної діяльності.

Згідно з типовою програмою, метою предмета медичного права є засвоєння студентами знань у галузі основ законодавства з охорони здоров'я, а також біоетики, правових обов'язків медичних працівників, прав і обов'язків пацієнтів, норм цивільного, адміністративного, кримінального права, що стосуються діяльності лікувальних закладів, особливостей розслідувань у випадках професійних правопорушень медичних працівників.

Протягом періоду отримання освіти студент повинен навчитись:

- розбиратись у вимогах законодавства, що пов'язані з медичною діяльністю;
- аналізувати медичні документи;
- диференціювати дефекти надання медичної допомоги;
- брати участь у службовому розслідуванні конфліктних ситуацій, котрі пов'язані з наданням медичної допомоги;
- як спеціаліст або експерт брати участь у виконанні експертиз трупів, живих осіб, а також комісійних експертиз, у випадках професійних правопорушень медичних працівників.

Мета роботи

Описати досвід упровадження першого етапу правового навчання студентів медичних ВНЗ.

У Запорізькому державному медичному університеті (ЗДМУ), розуміючи важливість правового навчання і водночас враховуючи складнощі, що пов'язані зі створенням нової кафедри та введенням нового курсу в навчальний план підготовки фахівців-медиків, вирішили надавати студентам відомості з основ законодавства в галузі охорони здоров'я в рамках чинних навчальних програм, доповнивши їх темою медичного права і питань біоетики. Методичною основою були визначені

інформаційні системи правового характеру. Тому в робочі програми кафедри медичної і фармацевтичної інформатики та новітніх технологій введено практичні заняття з використанням системи інформаційно-правового забезпечення ЛІГА: ЗАКОН – потужного інструментарію для розв’язання питань правової інформованості користувачів. Для таких практичних занять розроблено методичний посібник, в якому у стислому вигляді представлено основні методи роботи з пакетом прикладних програм СУБД юридичної спрямованості. Посібник призначений для студентів фармацевтичного та медичного факультетів усіх форм навчання, викладачів, які відвідують заняття з інформаційної системи інформаційно-правового забезпечення ЛІГА: ЗАКОН, а також для її самостійного вивчення.

Введення нового розділу навчальної програми спричинило необхідність удосконалення організації навчального процесу, що забезпечує можливість послідовного засвоєння правових знань, формування мотивації правової поведінки та становлення позитивного правового досвіду у навчальній, професійній і науковій діяльності майбутніх медиків.

Завдання цієї частини навчальної програми:

- засвоєння основ правових умінь і навичок правомірної поведінки медика і пацієнта; здатність правильно орієнтуватись у потоці правової інформації, бути в курсі новітніх змін і доповнень у своїй правовій галузі;
- формування системи правових знань, умінь і навичок, що сприяють успішній професійній діяльності майбутніх медиків; виховання поваги до права, визнання його як цінності;
- формування компонентів правової компетенції, а також здатності застосовувати знання у практичній діяльності.

Сполучною ланкою між завданнями і результатом формування правової компетенції студентів медичного університету є зміст запропонованої теми у складі навчального матеріалу.

Співробітники кафедри інформатики розробили методику проведення практичних занять, сформуvalи теоретичний матеріал, правовий словник, дібрали практичні завдання, створили масив контрольних тестів, що спрямовані на засвоєння та закріплення правил пошуку законів і нормативних документів із галузі медичного права.

Результатом застосування запропонованого першого етапу впровадження інформаційно-правових знань у систему навчання студентів медичних ВНЗ через вивчення прикладних інформаційних програм юридичного змісту стало опанування студентами первинних навичок пошуку і вибору нормативних правових документів і здатності грамотно орієнтуватись в обраному матеріалі.

Висновки

Обґрунтували актуальність введення інформаційно-правової підготовки для студентів медичних вишів та протягом післядипломного навчання медичних працівників. Запропонували методику первинної інформаційно-правової підготовки студентів медичного та фармацевтичного факультетів у рамках чинних навчальних планів, тобто запровадження вивчення медичного права на практичних заняттях з інформатики з використанням державних юридичних інформаційно-пошукових систем.

Список літератури

1. *Акопов В.И.* О необходимости правовой защиты врача [Электронный ресурс] / В.И. Акопов // Медицинский онлайн журнал для врачей и пациентов. – Режим доступа: <http://www.medcom.spb.ru>.
2. *Сидоров П.Н.* Правовая ответственность медицинских работников : учебное пособие / П.Н. Сидоров, А.Г. Соловьев, Г.Б. Дерягин. – М. : МЕДпресс_информ, 2004. – 496 с.
3. *Богатырева Р.* В медицинских ВУЗах создадут юридические кафедры [Электронный ресурс] / Р. Богатырева // Судебно-юридическая online газета / – 2013. – 3 апреля.
4. *Лазарев С.И.* Порядок допуска специалистов к медицинской деятельности как фактор соблюдения лицензионных требований и условий / С.И. Лазарев // Вестник Росздрава. – 2009. – №3.
5. *Медицинское право Украины: теоретико-методологические и практические аспекты преподавания медицинского права : материалы VI Всеукраинской (V Международной) научно-практической конференции по медицинскому праву.* – Львов, 2012. – 26–28 апреля.
6. *Соболева М.А.* Структурно-содержательная модель формирования правовой компетенции студентов медицинского института / М.А. Соболева // Молодой ученый. – 2013. – № 5. – С. 762–766.
7. *Морозов А.В.* Правовое обучение врачей как основа совершенствования качества медицинского и фармацевтического образования / А.В. Морозов, В.А. Анучкин // Известия Самарского научного центра Российской академии наук. – 2010. – Т. 12. – № 3(2). – С. 356–358.
8. *Гиясов З.А.* Судебная медицина : учебник / З.А. Гиясов, М.Н. Ризаев, Н.В. Воронина. – Ташкент : Академия, 2005. – 167 с.

Відомості про авторів:

Каблуков А.О., к. тех. н., доцент каф. медичної і фармацевтичної інформатики та НТ, Запорізький державний медичний університет, E-mail: a.a.kablukov@i.ua.

Страхова О.П., викладач каф. медичної і фармацевтичної інформатики та НТ, Запорізький державний медичний університет.

Надійшла в редакцію 28.01.2014 р.